

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 104
2595 AN Den Haag
Postbus 84011
2508 AA Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

notitie

COLLEGE STANDAARDISATIE

Agendapunt:	05 Lijsten met open standaarden		
Bijlagen:			
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Forum Standaardisatie		
Datum:	29 mei 2011	Versie	1.0
Betreft:	Advies over niet opnemen Samenwerkende Catalogi op lijst met open standaarden voor 'pas toe of leg uit'		

Waarom is een keuze belangrijk?

Elektronische dienstverlening vanuit de overheid wordt steeds belangrijker. Steeds meer overheden bieden hun diensten (en producten) elektronisch aan, en het aanbod van producten en diensten neemt steeds verder toe. Naarmate het aantal producten en diensten toeneemt, groeit ook de behoefte om op een gestructureerde manier te kunnen zoeken.

Een oplossing om diensten doorzoekbaar te maken is om deze te voorzien een gestructureerde beschrijving waarin specifieke kenmerken van de dienst vastgelegd worden (metadata), en deze beschrijving via een centrale catalogus te ontsluiten.

Om de diensten van verschillende overheidsorganisaties op een goede manier te kunnen doorzoeken, is het van belang dat alle producten en diensten op eenzelfde wijze beschreven worden. Samenwerkende Catalogi is een standaard die gebruikt kan worden voor het vastleggen van metadata van (overheids)diensten en producten. Het Forum (en de expertgroep) steunt het idee van een diensten en productencatalogus, maar is van mening dat de ingediende versie van de standaard Samenwerkende Catalogi niet volwassen genoeg is om verplicht (d.w.z. via 'pas toe of leg uit') voor te schrijven voor de (semi-)overheid. Dat laat onverlet dat organisaties nu en in de toekomst facultatief kunnen kiezen voor deze standaard. Het niet-opnemen is tevens een signaal aan ICTU/BZK om te investeren in de verdere volwassenwording van de standaard.

Kunt u met een gerust hart akkoord gaan met het voorgestelde advies?

Het voorliggende advies is het resultaat van een uitgebreid expertonderzoek waarin de verschillende belanghebbenden vertegenwoordigd waren. Een eerste versie van het expertadvies is aangescherpt op basis van een gesprek met de indiener. Dit advies is publiek geconsulteerd, en alle ontvangen reacties (drie) onderschrijven het advies.

Zijn er risico's verbonden aan de keuze?

Het niet opnemen van de standaard Samenwerkende Catalogi zal leiden tot een langere doorlooptijd alvorens er één overheidsbrede metadata standaard is voor het beschrijven van diensten.

Doel

Het College Standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met:

Datum

29 mei 2011

1. het niet opnemen van de standaard Samenwerkende Catalogi op lijst met open standaarden voor 'pas toe of leg uit';
2. het onderschrijven van het belang van een goede standaard voor het verzamelen en uitwisselen van metadata over overheidsproducten en -diensten;
3. het oproepen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (en ICTU) om:
 - a. de standaard door te ontwikkelen en hierbij de standaard en het beheer op een hoger volwassenheidsniveau te brengen;
 - b. meer aandacht te hebben voor gerelateerde standaarden en de openheid van het beheer;
 - c. de standaard opnieuw aan te melden als de genoemde verbeterpunten zijn opgepakt.

Toelichting*Ad. 1*

De expertgroep is van mening dat de ingediende versie van Samenwerkende Catalogi onvoldoende volwassen is om verplicht te stellen voor een brede groep overheidsorganisaties. De inhoudelijke bezwaren zullen hieronder nader toegelicht worden.

In de expertgroep en consultatie is naar voren gekomen dat een goede standaard voor het verzamelen en uitwisselen van metadata over overheidsproducten en -diensten te onderschrijven belangrijk is. Een dergelijke standaard heeft ondermeer een positief effect op de vindbaarheid van overheidsproducten en -diensten. Hoewel het expertadvies voor de huidige versie van de standaard negatief is, heeft de expertgroep wel vertrouwen geuit in het concept van Samenwerkende Catalogi.

Ad. 2

De ingediende versie leent zich niet voor een breed gebruik binnen de Nederlandse overheid. Een aantal aspecten m.b.t. volwassenheid van de standaard staat daar nu aan in de weg en moet verbeterd worden:

- a. Zorg dat de informatie elementen in de berichten op een eenduidige wijze zijn gedefinieerd. Bij voorkeur zouden dit, waar mogelijk, verwijzingen zijn naar andere semantische afspraken.
- b. Zorg voor aansluiting bij behoeften van ministeries, ZBO's en agentschappen.
- c. Maak onderscheid tussen specificaties, toelichting en richtlijnen, waarvan alleen de specificaties op de lijst van open standaarden geplaatst zouden moeten worden.
- d. Zorg er voor dat het beheer en onderhoud op een duurzame wijze is gegarandeerd.
- e. Zorg voor een volledige (zowel op technische als semantisch niveau) validatie van alle berichten, conform de SC versie waarop het bericht is gebaseerd.

Daarnaast heeft de expertgroep een aantal aanvullende aanbevelingen gedaan, die het Forum overneemt:

1. Gerelateerde standaarden:
 - a. Doe onderzoek naar de genoemde gerelateerde standaarden om te kijken in welke mate zij voldoen aan de eisen die gesteld zijn aan SC. Maak deze relatie duidelijk en welke keuze er waarom is gemaakt.

- b. Maak standaarden, inclusief de bijbehorende versie identificatie, waarop SC is gebaseerd expliciet (bijv. gebruik van DC en hoe die wordt gebruikt in SC).
2. Openheid en transparantie:
 - a. In het proces van het beheer en onderhoud van de standaard zou de verantwoordelijkheid van de verschillende stakeholders moeten worden vastgelegd. Vervolgens moet in het proces van het beheer en onderhoud van de standaard duidelijk worden hoe aanpassingen en uitbreidingen in de standaard worden verwerkt tot nieuwe versie van de standaard.

Datum
29 mei 2011

Als de nieuwe versie van de standaard rekening houdt met de bovengenoemde punten en als deze nieuwe versie voldoende wordt toegepast, dan kan de nieuwe versie van de standaard opnieuw ingediend worden voor opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Waar gaat het inhoudelijk over?

De standaard is bedoeld voor het verzamelen en uitwisselen van metadata over overheidsproducten en -diensten. Deze uitgewisselde informatie wordt via een centrale voorziening ter beschikking gesteld aan gebruikers die op zoek zijn naar producten en diensten van de overheid. Het doel hiervan is om de toegankelijkheid van deze producten en diensten van de overheid te vergroten. Opgemerkt wordt dat de centrale (zoek)voorziening zelf is geen onderdeel van de standaard. De standaard is ook bruikbaar zonder deze voorziening.

Welke bezwaren zijn er tegen opname op de lijst?

In haar advies benoemt de expertgroep een aantal redenen waarom de ingediende versie van de standaard niet opgenomen moet worden op de lijst. Deze redenen hebben alle betrekking op de volwassenheid van de standaard:

- Het ontbreken van semantische afspraken in de standaard over de betekenis van producten en diensten.
- De praktijkervaring bij en betrokkenheid van ministeries, ZBO's en agentschappen is op dit moment beperkt; indirect worden producten en diensten van ministeries via de Rijks Producten Catalogus aangeboden bij SC.
- De documentatie maakt onvoldoende onderscheid tussen aan de ene kant specificaties, en uitleg en toelichting aan de andere kant. Hierdoor is het niet duidelijk welk document het normatieve document is.
- De ontwikkeling en onderhoud van de standaard is onvoldoende gegarandeerd, op dit moment is dit belegd bij een projectorganisatie.
- De standaard kent een beperkte ondersteuning voor validatie van de XML-feed.

Schets van de expertgroep en de consultatie

De expertgroep bestond uit 18 personen met vertegenwoordigers van verschillende overheidslagen, ZBO's, onafhankelijke adviseurs en leveranciers. Een eerste versie van het expertadvies is afgestemd in een gesprek met de indiener, en op basis hiervan aangescherpt. Vervolgens is het document publiek geconsulteerd.

In de consultatie zijn drie reacties ontvangen. Elk van de vier respondenten (Proxy Laboratories, Kamer van Koophandel, Ministerie van EL&I en het Ministerie van Defensie) geeft aan het eens te zijn met het opgestelde advies. Met één respondent is naar aanleiding van zijn reactie nog telefonisch contact geweest. In dit contact is aangegeven dat de respondent niet zozeer tegen opname van de specifieke

standaard is, maar vooral een zekere terughoudendheid heeft tegen het achterliggende concept van een overheidsbrede diensten- en productencatalogus. Wel gaf deze respondent zich te kunnen vinden in een specifieke constatering van de expertgroep aangaande de leesbaarheid van de documentatie.

Datum
29 mei 2011

Communicatie

Forum Standaardisatie zal het Collegebesluit communiceren via zijn website. Bij deze communicatie zal duidelijk vermeld worden dat het achterliggende idee van deze standaard wel gedragen wordt, maar dat de standaard nog enige doorontwikkeling vereist.